

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

5-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy kengashi huzuridagi Sudyalari oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Qurbonova Marg'uba</i> O'ZBEK TILI VA TIL SIYOSATI: TARIXIY EVOLYUTSIYA VA ZAMONAVIY OMMALASHTIRISH VOSITALARI	13-15
<i>Polvanov Azim Kuchkarovich</i> AMIR TEMUR QO'SHINIDA HARBIY TA'MINOT VA ASKAR SAFARBARLIGINING MANBALARDA YORITILISHI	16-21
<i>Esnazarova Zulfiya Baltashovna</i> QORAQALPOQLARNING SHAHAR MADANIYATI (1873 – 1924)	22-27
<i>Axmedov Shaxzod Farxod o'g'li</i> O'ZBEKISTONDAGI YOSHLAR TASHKILOTLARI FAOLIYATI TARIXIDAN (1991 – 2017-yillar)	28-36
<i>Mamajonov Alisher, Alisherov Abduvohid</i> IKKINCHI JAHON URUSHI JANG MAYDONLARIDA ANDIJONLIK RAHBAR XODIMLARINING ISHTIROKI	37-43
<i>Mamasaidov Lutfillo Payzullo o'g'li</i> XALQ TA'LIMI SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA HAMKORLIK ALOQALARI	44-47
<i>Asadova Ra'no Baymanovna</i> INNOVATIVE APPROACHES TO URBAN PLANNING AND TOURISM INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT IN NEW UZBEKISTAN (CASE STUDY OF INDIA'S EXPERIENCE)	48-52
<i>Esanova Nilufar</i> 1991-2024 YILLARDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING SANOAT SOHASIDA HAMKORLIGI: NATIJALAR VA ISTIQBOLLAR (HINDISTON VA XITOIY MAMLAKATLARI MISOLIDA)	53-56
<i>Abdug'aniyev Bekzod Abduvali o'g'li</i> O'ZBEK XONLIKLARI VA USMONLI DAVLATI HUKMDORI SULTON SULAYMON O'RTASIDAGI SIYOSIY ALOQALAR	57-64
<i>Xudoyberdiyev Axrorboy Nabi o'g'li</i> HUDUDIIY YONDASHUV ASOSIDA YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATINI AMALGA OSHIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA	65-70
<i>Zokirjanov Mirzohid Shuxrat o'g'li</i> XIX ASRNING IKKINCHI YARMI – XX ASR BOSHLARIDA BOKU NEFT SANOATINING ROSSIYA IQTISODIIY HAYOTIDA TUTGAN O'RNI	71-74
<i>Xudayberdiyev Utkir Toshmuradovich</i> MUSTAQILLIK YILLARIDA TOSHG'UZOR-BOYSUN-QUMQO'RG'ON TEMIR YO'LINING QURILISHI VA UNING IJTIMOYIY-IQTISODIIY AHAMIYATI	75-80
<i>O'rmonov Husniddin Baxriddin o'g'li</i> ULUG' VATAN URUSHINING DASTLABKI YILLARIDA O'ZBEKISTON SANOATI	81-88

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Urdushev Xamrakul, Sirojiddin Eshanqulov

MEVA-SABZAVOTCHILIK KLASSTERLARI:

EKSPORTGA YO'NALTIRILGAN RIVOJLANISH 89-98

Maxammadaliyeva Muslimaxon Sherali qizi

MOBIL ILOVALAR ORQALI XIZMAT KO'RSATISH:

QULAYLIKMI YOKI NAZORAT VOSITASIMI? 99-104

Xakkulov Akbar Uralovich

MARKAZIY BANK FOIZ SIYOSATINING BANKLARNING FOIZ RISKIGA TA'SIRI 105-111

Amonov Mehridin Oromiddinovich

TADBIRKORLIK FAOLIYATINI BOSHQARISHDA RAHBARLIK USLUBI:

AVTOKRATIK RAHBARLAR 112-117

Ismoilova Dilfuza Ibodullayevna

HUDUDLARDA AHOLI SALOMATLIGINI TA'MINLANGANLIK DARAJASINI

BAHOLASH USULLARI VA MEZONLARI 118-125

Yangiboyev Rustam Berdiyarovich

TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIGINI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI 126-131

Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich

DXSH LOYIHALARIDA INVESTITSION KRAUDFANDING MODELIDAN

FOYDALANISH ORQALI INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISH VA UNI TURISTIK

XIZMATLAR KO'RSATISH SOHASIDA QO'LLASH ISTIQBOLLARI 132-143

Eshqobilova Nigoraxon, Qurbonova Safiyabonu

DAVLAT BUDJETINING DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHNING

NAZARIY ASOSLARI 144-150

Umronov Eldorbek Sodirovich

HUDUDLARDA INNOVATSION XIZMATLAR TURLARI RIVOJLANISHINING

EKZOGEN VA ENDOGEN OMILLARI, ULAR TASNIFI VA KO'RSATKICHLARI 151-159

Turgunov Jasurbek, Siddikova Farangiz

OPPORTUNITIES AND PROSPECTS FOR DEVELOPING A GREEN ECONOMY

IN UZBEKISTAN 160-172

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Ahmedova Dilrabo

YOSHLARNING MA'NAVIY-AXLOQIY QIYOFASINING SHAKLLANISHIGA TARIXIY

JARAYONLARNING TA'SIRI 173-177

Raxmatova Xolidaxon Xolikovna

NAQSHBANDIYLIKDAGI MUROSA FALSAFASIGA OID QARASHLARINING

FALSAFIY TAHLILI 178-184

Kurbonaliyev Ural Xatamovich

ZAMONAVIY AXLOQIY INQIROZ SHAROITIDA ABU MUHAMMAD ABDULLOH

DORIMIY MEROSINING YOSHLAR MA'NAVIYATINI YUKSALTIRISHDAGI ROLI 185-189

Soipova Mavjuda Karimjanovna

FAZL IBN AHMAD TA'LIMOTIDA BILISH MASALASI 190-194

<i>Jabborova Saodat Sattorovna</i> MA'NAVIYAT DAVLAT VA JAMIYAT RIVOJLANISHINING ASOSI	195-198
<i>Fayziyev Xurshid Jumayevich</i> VOLTER FALSAFIY QARASHLARIDA FRANSIYADA AGRAR MUNOSABATLAR TAHLILI	199-204
<i>Olimova Moxinur Ravshanbek qizi</i> YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOTIDA MA'NAVIYATNING O'RNI	205-208
<i>Usarkulov Oybek</i> O'ZBEKISTON VA JANUBIY KOREYA O'RTASIDAGI MADANIY, ILMIY-TEXNIKAVIY ALOQALARNING IJTIMOIIY AHAMIYATI	209-214
<i>Majidov Sodiqjon Sadullayevich</i> IJTIMOIY ZIDDIYATLAR VA IJTIMOIIY FALSAFIY TALQINLAR	215-218
<i>Абдуллаева Икбола Мохировна</i> КНИГА – КАК ОДИН ИЗ ОСНОВНЫХ ВИДОВ ИСКУССТВА – ИСКУССТВО СЛОВА	219-226
<i>Yusupova Ranoxon Tolibjonovna</i> MUHANDISLIK TAFAKKURINI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOIIY- FALSAFIY OMILLARI	227-230
<i>Turabova Sevara Kattaqulovna</i> GLOBAL MEHNAT BOZORIDA SOFT SKILLS VA IJTIMOIIY ONGNING STRATEGIK INTEGRATSIYASI	231-235
<i>Rustamov Ramz Rizoqulovich</i> DESTRUKTIV TARG'IBOT TA'SIRIDAN HIMOYALANISHDA TANQIDIY TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISH AHAMIYATI	236-240
<i>Aslanov Said Karimovich</i> TIZIMLI YONDASHUV VA BOSHQARUV FAOLIYATING O'ZORO ALOQADORLIGI	241-244
<i>G'aniyev Elbek Abdizoitovich</i> YOSHLARDA AXLOQIIY INQIROZ KUCHAYISHIDA OMMAVIIY AXBOROT VOSITALARINING ROLI	245-248
<i>Bozarov Dilmurod Mirzarasulovich</i> SINERGETIKANING ONTOLOGIK MUAMMOLARNI HAL ETISHDAGI O'RNI	249-252
<i>Ochilova Nigora Ruzimuratovna</i> GLOBAL MUAMMOLARNI BARTARAF ETISHDA XALQARO KUCHLAR BIRLASHUVINING AHAMIYATI	253-258
<i>Azimov Ozod Mamatkulovich</i> YOSHLARDA EKOESTETIK DUNYOQARASHNI SHAKLLANTIRISHNING FALSAFIY ASOSLARI	259-264
<i>Xolmirzayeva Jumagul Xamdamovna</i> TARIXIIY MANBALARDA YOSH MUTAXASSISLARNI RIVOJLANTIRISH HAQIDAGI QARASHLAR	265-271
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Мамбетов Сердар Ахмедович</i> СПОСОБЫ ПЕРЕВОДА РУССКИХ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ НА КАРАКАЛПАКСКИЙ ЯЗЫК	272-280

<i>Qurbanova Hilola Maqsadbek qizi</i> PRACTICAL NEEDS' ANALYSIS OF SOME BILINGUAL STUDENTS	281-288
<i>Rakhmonova Yulduz Khusanovna</i> A HETEROGENEOUS LEGACY: EXAMINING HEMINGWAY'S STYLE IN HIS LATER YEARS	289-295
<i>Yakubova Nilufar Egamberganovna</i> ESKI O'ZBEK TILIDA TAF'IL QOLIPLI O'ZLASHMALAR	296-301
<i>Sadullayeva Muxlisa Xamrayevna</i> ZAMONAVIY O'ZBEK HIKOYALARIDA BADIY KONFLIKT MASALASI	302-307
<i>Shomurodova Shahlo, Axmedjanova Farida</i> MARGARET DRABBLING "THE MILLSTONE" ASARIDAGI NOYOB KO'RINISH	308-311
<i>Nazarov Sardor Shamurodovich</i> A COMPARATIVE STUDY OF THE STRUCTURAL-SEMANTIC FEATURES OF ENGLISH AND UZBEK WORD COMBINATIONS	312-315
<i>Otajonova Dildor Baxtiyarovna</i> HAQORAT VA TAHDIDLAR BILAN BOG'LIQ DA'VOLARNI SUD-LINGVISTIK EKSPERTIZADAN O'TKAZISH ALGORITMI	316-325
<i>Файзуллина Наргиза Дамировна</i> СОВРЕМЕННЫЕ СИНОНИМЫ И ТЕРМИНЫ КОМПЬЮТЕРНО-ИГРОВОГО СЛЕНГА В РУССКОМ ЯЗЫКЕ	326-331
<i>Sodiqova Dinora Ilhom qizi</i> ANALYSIS OF PRINCIPLES OF CONVEYING FEELINGS CONCERNING LITERARY TRANSLATION	332-337
<i>Nazimova Himmatoy</i> "DEV" VA "YALMOG'IZ" OBRAZI ETIMOLOGIYASI, KELIB CHIQISHI VA MADANIY ILDIZLARI TAHLILI	338-342
<i>Arziqulova Xurshida, Mustanova Shohista</i> SHARQ VA G'ARB DRAMATURGIYASI: MADANIY ALOQALAR VA ILHOM MANBALARI	343-348
<i>Azizova Feruza Rejaveliyevna</i> TA'LIM JARAYONIDA INNOVATSION G'OYALAR VA TEXNOLOGIYALARNI JORIY QILISH ZAMONAVIY TA'LIMNING BOSH STRATEGIYASI	349-353
<i>Agzamova Gulrux Ravshan qizi</i> XITOIY TILIDAGI MUHOJIRAT ATAMALARINING UMUMIY VA XUSUSIY BELGILARI	354-358
<i>Sherkulov Sardor Komilovich</i> SOCIAL PROBLEMS IN THE WORKS OF THOMAS HARDY: AN INVESTIGATION OF CLASS INEQUALITY, GENDER AND INDUSTRIALIZATION	359-364
<i>Rasulov Zubaydullo, G'ayratova Oybegim</i> DISKURS — LINGUAPRAMAGMATIK YONDASHUV OBYEKTI SIFATIDA	365-368
<i>Bozorova Umida Qilichovna</i> BADIY KIRITMALARNI ROSSIYADA O'RGANILISHI	369-372
<i>Nuriddinova Huriyat Baxtiyorovna</i> TOPISHMOQLARNING SEMANTIK XUSUSIYATLARI	373-376

Mamadiyeva Hilola

TAOM NOMLARINING TARJIMA JARAYONIDA MADANIY TAFOVUTLARNING

TA'SIRI 377-384

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Abdullayeva Nodira Odil qizi

OILAVIY (MAISHIY) ZO'RAVONLIK OMILLARI MAJMUASI 385-393

Jo'raqulov Javohir Musoqul o'g'li

TOVLAMACHILIK JINOYATINI AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN

FOYDALANIB SODIR ETISH AMALIYOTI: MUAMMO VA YECHIMLAR 394-399

Otamirzayev Oybek Murodullo o'g'li

YER OSTI SUVLARINI MUHOFAZA QILISH VA ULARDAN FOYDALANISHNING

PREDMETI VA USULLARI 400-407

Утебаев Саламат, Калбаева Эльдора

ВОПРОСЫ УГОЛОВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА ПРЕСТУПЛЕНИЕ

ХУЛИГАНИЯ В НЕКОТОРЫХ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ 408-413

Nuriddinov Ismoil O'lmas o'g'li

BURHONUDDIN MARG'INONIYNING "HIDOYA" ASARIDA JINOYAT VA JAZO

MUVOZANATIGA OID AYRIM MASALALAR 414-420

Jabbarova Yulduz Ibrohim qizi

SUN'IY INTELLEKTNING NOTO'G'RI XULOSALARI (GALLYUTSINATSIYALAR):

MOHIYATI, SABABLARI VA HUQUQIY TARTIBGA SOLISH ZARURATI 421-432

Burxonov Shahzod Burxon o'g'li

XALQARO MEHNAT STANDARTLARI VA MEHNAT SHAROITLARINI

TARTIBGA SOLISH 433-438

Avezov Umidjon Toshpulatovich

O'ZBEKISTONDA KASABA UYUSHMALARI FAOLIYATINING RIVOJLANISH

BOSQICHLARI TAHLILI 439-446

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Максудов Улугбек Курбанович

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ ФОРМИРОВАНИЯ АКТИВНОСТИ

СТУДЕНТОВ В ИННОВАЦИОННЫХ И СТАРТАП-ПРОЕКТАХ

В УСЛОВИЯХ МИРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ 447-453

Lutfillayev Maxmud, Egamberdiyeva Feruza

SUN'IY INTELLEKT TUSHUNCHASI, TARIXI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI 454-458

Haqberdiyev Baxtiyor Rustamovich

O'QUV FAOLIYATI TAMOIYILLARIDA INTEGRATIV VA SINERGETIK YONDASHUVLAR 459-463

Jamolova Gulbadanbegim, Muhammadiyeva Elmera

TALABALARDA TAHLILIIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK

ASOSLARI 464-468

Mamajanov Raxmatilla Yakubjanovich

TA'LIM JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN KOMPLEKS

FOYDALANISHNING METODIK TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH 469-478

<i>Ishonkulov Ashraf Kurbonkulovich</i> GLOBALLASHUV SHAROITIDA TA'LIM JARAYONIDA INFORMAL TA'LIM YONDASHUVDAN FOYDALANISH ZAMONAVIY PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA	479-484
<i>Esboganova Baxit Daribayevna</i> UMUMTA'LIM MAKTABLARDA CHIZMACHILIK DARSLARIDA O'QUVCHILARGA AMALIY MASHG'ULOTLAR OLIB BORISH METODIKASI	485-490
<i>Kamalova Dilnavoz, Amurillayeva Munira</i> TEKNOLOGIYA DARSLARINI O'TISHDA SINFDAN TASHQARI ISHLARNI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI	491-495
<i>Абдуллаева Дилдора Улугбековна</i> АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ПРАВОВЫХ ДИСЦИПЛИН В ТЕХНИЧЕСКИХ ВУЗАХ	496-503
<i>Xamidova Zaynura Ramazonovna</i> STEAM TA'LIM TEKNOLOGIYASINING TA'LIM JARAYONIDA QO'LLANILISHI VA RIVOJLANISHIDA PEDAGOGIK MUAMMOLAR	504-508
<i>Mustayeva Guldora, Mustayeva Guliston</i> SCIENTIFIC FOUNDATIONS OF REFLECTION MECHANISMS IN PEDAGOGICAL ACTIVITY	509-514
<i>Avazova Munisa</i> TA'LIM DIZAYNIDA O'QUVCHILARNING MOTIVATSIYASINI OSHIRISH: GAMIFIKATSIYA VA INTERAKTIV METODLARNING TA'SIRI	515-517
<i>Abdullayeva Mohigul, Fazlitdinov Muhammadali</i> SUN'IY INTELLEKT VA AXBOROT TEKNOLOGIYALARINING XXI ASRDAGI ROLI HAMDA ULARNING TURLI SOHALARGA TA'SIRINI O'RGANISH	518-521
<i>Urinova Dilbar Abdusamat qizi</i> MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TA'LIM FAOLIYATINI MODERNIZATSIYA QILISHDA TARBIYACHILARNING OTA-ONALAR BILAN ISHLASHINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMLARI	522-526
<i>Turdaliyeva Qizlarxon Ilhomjon qizi</i> BOSHLANG'ICH SINFLARDA INGLIZ TILI O'QITISHNING FUNKSIONAL YONDASHUV METODLARI	527-532
<i>Baratov Jo'raqo'zi Shukurjon o'g'li</i> BO'LAJAK MUHANDISLARNI TAYYORLASHDA AMALIY MASHG'ULOTLARDA NOSTANDART TOPSHIRIQLARDAN FOYDALANISH METODIKASI	533-539
<i>Suvanova Gulbaxor Baxromovna</i> KO'P MILLATLI MAKTABLARDA MADANIYATLARARO KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR	540-543
<i>Qarshiyeva Muborak, Karshiyev Jaxongir</i> BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING LINGVISTIK KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH ORQALI XALQARO BAHOLASH DASTURLARI (PIRLS)GA TAYYORLASH USULLARI	544-547
<i>Djurayeva Nargis Narkulovna</i> BOSHLANG'ICH TA'LIM PEDAGOGIKASIDA O'QUVCHILARDA NAFOSAT TARBIYASINING O'RNI	548-552

<i>Otabayev Iskandar Abdug'aniyevich</i> KREDIT-MODUL TIZIMI ORQALI O'QUV REJALARINI ISHLAB CHIQISH VA ULARNI AMALIY TATBIQ ETISH BOSQICHLARI	553-562
<i>Bozorov Zokir, Ravshanova O'g'ilshod</i> BO'LAJAK MATEMATIKA FAN O'QITUVCHILARINING PLANIMETRIYA BO'YICHA KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA TALABALAR MUSTAQIL ISHLARINING ROLI	563-568

Received: 15 April 2025

Accepted: 1 May 2025

Published: 10 May 2025

Article / Original Paper

THE IMPORTANCE OF INTERNATIONAL COOPERATION IN ADDRESSING GLOBAL ISSUES

Ochilova Nigora Ruzimuratovna

University of Economics and Pedagogy

Associate Professor, Department of History and Social Sciences

Abstract. This article discusses the importance of international cooperation in addressing global issues that transcend national borders. Global challenges such as climate change, economic instability, health crises, environmental degradation, and security threats require collective efforts from nations and international organizations. The article emphasizes how collaborative actions through international bodies like the United Nations (UN), World Health Organization (WHO), and other global institutions facilitate the pooling of resources, sharing of knowledge, and implementation of effective strategies. The article also highlights the significance of coordinated efforts in addressing issues like sustainable development, peacebuilding, and the management of global crises, while noting the challenges and benefits of international cooperation.

Keywords: Global Issues, international Cooperation, climate change, economic stability, health crises, environmental Degradation, security threats, united Nations (UN), world health, organization (WHO), sustainable development, peacebuilding, global organizations.

GLOBAL MUAMMOLARNI BARTARAF ETISHDA XALQARO KUCHLAR BIRLASHUVINING AHAMIYATI

Ochilova Nigora Ruzimuratovna

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

“Tarix va ijtimoiy fanlar” kafedrası dotsenti

Annotatsiya. Bu maqolada global muammolarni bartaraf etishda xalqaro hamkorlikning ahamiyati ko'rib chiqilgan. Iqlim o'zgarishi, iqtisodiy beqarorlik, xavfsizlik, sog'liqni saqlash va boshqa global muammolarni hal qilishda davlatlar o'rtasidagi birlashuv va kooperatsiya qanday muhim rol o'ynashini tushuntiradi. Bunga misol sifatida O'zbekistonning xalqaro hamkorlikdagi faol ishtiroki, BMT va boshqa xalqaro tashkilotlar bilan amalga oshirilgan ijobiy tashabbuslar keltirilgan. Xalqaro tashkilotlarning bu boradagi yordami va resurslarni samarali boshqarish orqali global muammolarga qarshi kurashishning muvaffaqiyatli misollari taqdim etilgan.

Kalit so'zlar: global muammolar, xalqaro hamkorlik, iqlim o'zgarishi, ekologik muammolar, xavfsizlik va tinchlik, BMT, xalqaro tashkilotlar, investitsiya va iqtisodiy hamkorlik, barqaror rivojlanish, giyohvandlikka qarshi kurash.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I5Y2025N41>

Kirish. Bugungi kunda dunyo miqyosida hal etilishi kerak bo'lgan ko'plab global muammolar mavjud. Iqlim o'zgarishi, iqtisodiy beqarorlik, sog'liqni saqlash inqirozlari, ekologik muammolar, urushlar va siyosiy beqarorlik – bularning barchasi faqat bir mamlakatning kuchi bilan hal qilib bo'lmaydigan masalalardir. Ushbu muammolarni samarali tarzda bartaraf etish uchun davlatlar o'rtasida hamkorlik zarur. Xalqaro kuchlarning birlashuvi, resurslar va tajriba almashinuvi, zamonaviy texnologiyalarni birgalikda rivojlantirish bu masalalarni yechishda muhim vositadir.

Xalqaro tashkilotlar, masalan, Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT), Jahon Sog'liqni Saqlash Tashkiloti (JSST), Jahon Banki va boshqa ko'plab tashkilotlar global miqyosda hamkorlikni rivojlantirish va muammolarni yechish uchun platforma yaratadi. Shuningdek, iqtisodiy va siyosiy xavfsizlikni ta'minlashda ham xalqaro hamkorlik zarur, chunki bir davlatning manfaatlarini boshqa mamlakatlar bilan chambarchas bog'liq bo'ladi.

Shavkat Mirziyoyevning 2019-yildagi "O'zbekistonning tashqi siyosat strategiyasi: Maqsadlar va yo'nalishlar" asari mamlakatning tashqi siyosatidagi asosiy yo'nalishlar va maqsadlarni aniq belgilashga qaratilgan. Asar O'zbekistonning global muammolarga, xavfsizlik va iqtisodiy rivojlanish sohasidagi xalqaro hamkorlikka bo'lgan yondashuvini yoritadi.

Prezident Sh. M. Mirziyoyev ta'kidlaganidek, O'zbekistonning tashqi siyosatini ko'p tomonlama, erkin va konstruktiv asosda shakllantirishga intilishini ta'kidlaydi. Ushbu strategiyada iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish, xavfsizlikni mustahkamlash, va xalqaro sharoitda mamlakatning manfaatlarini himoya qilish muhim maqsadlar sifatida belgilangan. Shuningdek, xalqaro muammolar, ekologik buzilishlar, terrorizm va transmilliy tahdidlarga qarshi birgalikda kurashish uchun mamlakatlar orasida ishonch va hamkorlikni mustahkamlashga chaqirishadi.

Kitobda O'zbekistonning tashqi siyosatidagi asosiy yo'nalishlar, jumladan, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik, strategik sheriklik, mintaqaviy xavfsizlik va iqtisodiy taraqqiyotning ahamiyatiga alohida e'tibor qaratilgan. Asar, O'zbekistonning xalqaro miqyosdagi nufuzini oshirish va uning global muammolarga qarshi kurashishdagi faolligini mustahkamlashga qaratilgan ishlanmalarni o'z ichiga oladi [1].

Maqolada xalqaro hamkorlikning global muammolarni hal qilishdagi o'rni, uning ahamiyati, yutuqlari va kelajakdagi istiqbollari haqida so'z yuritiladi. Davlatlar o'rtasidagi birlashuv nafaqat jahon xavfsizligini ta'minlash, balki barqaror rivojlanish va ekologik barqarorlikni yaratish uchun ham muhimdir.

Globallashuvning murakkabligi va xatarlari barcha davlatlarning o'zaro bog'liqligini yanada oshirdi. Har bir mamlakatning milliy manfaatlarini va ichki masalalarini hal qilishdagi muvaffaqiyatlardan kelib chiqqan holda, jahon miqyosidagi muammolarga yo'l qo'ymaslik uchun birgalikda harakat qilish zarur. Ayniqsa, tabiat va inson xavfsizligiga doir tahdidlar, masalan, global isish, ekologik buzilishlar, iqtisodiy inqirozlar va pandemiyalar, dunyo bo'ylab tengsizliklarni kuchaytirmoqda.

Shu bois, xalqaro hamkorlik nafaqat mavjud muammolarni hal qilish, balki kelajakda ularning oldini olish va barqaror taraqqiyotga erishish uchun muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Global muammolarga qarshi barcha davlatlar va xalqaro tashkilotlar birlashib harakat qilishlari, manfaatlarini muvofiqlashtirishlari va birgalikda strategiyalar ishlab chiqishlari zarur. Yaxshi rejalashtirilgan va samarali hamkorlik jahon xavfsizligini ta'minlash, barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash va inson huquqlarini himoya qilish uchun muhim sharoitlar yaratishga imkon beradi.

Manba va adabiyotlar tahlili. Kottinjemning 2017-yildagi "Global Cooperation and International Security" kitobida global hamkorlik va xalqaro xavfsizlik o'rtasidagi murakkab va o'zaro bog'liq munosabatlar tahlil qilinadi. Ushbu asarda avtor xalqaro xavfsizlik muammolarini hal qilishda davlatlar orasidagi hamkorlikning ahamiyatiga e'tibor qaratgan. Kitobda ko'rsatilgan asosiy fikrlardan biri, xalqaro xavfsizlikni ta'minlash uchun davlatlar o'rtasidagi hamkorlikning zarurligidir. Kottinjemning ta'kidlashicha, global

xavfsizlikka tahdidlar — terrorizm, qurolli xo'jalik, iqlim o'zgarishi va boshqa iqtisodiy, siyosiy xavflar — bir davlatning imkoniyatlaridan kelib chiqib yo'q qilinadigan muammolar emas. Bularni hal qilish uchun xalqaro tashkilotlar, diplomatiya va ko'p tomonlama munosabatlar muhim o'rin tutadi.

Shuningdek, kitobda xalqaro shartnomalar va kooperatsiyaning ahamiyatiga, shuningdek, davlatlar orasidagi ishonchni mustahkamlashning ham xavfsizlikka bo'lgan ta'siriga urg'u berilgan. Kottigem xalqaro xavfsizlikni ta'minlashda global hamkorlikning o'zaro manfaatlarga asoslangan strategik yo'nalishlariga ishora qiladi [2].

Abdullayevning 2020-yildagi "Xalqaro hamkorlik va global muammolar" asari xalqaro hamkorlikning global muammolarni hal qilishdagi o'rni va ahamiyatiga bag'ishlangan. Ushbu kitobda avtor xalqaro hamkorlikning turli sohalaridagi zarurati, uning davlatlar va xalqaro tashkilotlar orasidagi hamkorlikni kuchaytirishga qaratilgan mexanizmlar tahlil qilingan.

Asarda asosiy e'tibor xalqaro hamkorlikning global muammolar, jumladan, ekologik buzilish, global isish, iqtisodiy inqirozlar va xavfsizlik muammolarini hal qilishdagi ahamiyatiga qaratiladi. Abdullayev, xalqaro hamkorlikning davlatlar o'rtasidagi ishonchni mustahkamlash, ma'lumotlar va resurslar almashish, hamda samarali xalqaro shartnomalarni qabul qilish uchun muhim vosita ekanligini ta'kidlaydi. Shuningdek, asarda xalqaro tashkilotlar, ayniqsa, BMT, Jahon savdo tashkiloti (DSMT), Dunyo sog'liqni saqlash tashkiloti (VOZ) kabi tashkilotlarining global muammolarni hal qilishdagi strategik roli ham o'rganilgan. Abdullayev global muammolarni hal qilish uchun birgalikda ishlashning ahamiyatini va bu jarayonda xalqaro hamkorlikning katta ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlaydi.

Kitobning asosiy fikri, global muammolarga qarshi kurashishda milliy manfaatlarining birlashishi va xalqaro hamkorlikning inson huquqlari, barqaror taraqqiyot va xavfsizlikni ta'minlashdagi mustahkam rolni o'ynashidir [3].

Maxmudovning 2018-yildagi "Global xavfsizlik va xalqaro hamkorlik" asari xalqaro xavfsizlik va uni ta'minlashda xalqaro hamkorlikning rolini tahlil qiladi. Ushbu kitobda muallif global xavfsizlik muammolarining murakkabligini va ularni hal qilishdagi xalqaro hamkorlikning ahamiyatini aniq ko'rsatib beradi.

Asarda global xavfsizlikning zamonaviy tahdidlari, xususan terrorizm, qurolli janjallar, yadro xavfi, kiberxavfsizlik va tabiiy ofatlar kabi muammolarni hal qilishda xalqaro hamkorlikning muhimligiga urg'u beriladi. Maxmudovning fikricha, global xavfsizlikni ta'minlashda davlatlar va xalqaro tashkilotlar o'rtasidagi o'zaro ishonch va diplomatik munosabatlar asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Kitobda xalqaro tashkilotlarning, ayniqsa, BMT, NATO va Interpol kabi tashkilotlarning xavfsizlikni mustahkamlash va global muammolarga qarshi kurashishdagi o'rni va ta'siri tahlil qilingan. Muallif xalqaro shartnomalar va kelishuvlarning xavfsizlik masalalarida muhim o'rin tutishini ta'kidlaydi, shuningdek, har bir mamlakatning milliy xavfsizlik siyosati bilan xalqaro hamkorlikni muvofiqlashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Shuningdek, asar global xavfsizlikni ta'minlashda yangi tahdidlarga qarshi muvozanatli va samarali choralar ishlab chiqish va xalqaro jamiyatning birgalikda harakat qilishini zarur deb hisoblaydi. Maxmudovning asosiy fikri global xavfsizlikni ta'minlashning yo'llaridan biri, bu – xalqaro hamkorlik va diplomatiyaning mustahkam mexanizmi orqali bunday muammolarga qarshi kurashishdir [4].

Qurbonovning 2017-yildagi “Xalqaro huquq va global muammolar” asari xalqaro huquqning global muammolarni hal qilishdagi oʻrni va ahamiyatiga bagʻishlangan. Asarda xalqaro huquqning zamon talablariga mos ravishda rivojlanishi va uning xalqaro muammolar, xususan, ekologik, iqtisodiy va xavfsizlik masalalarini hal qilishdagi roli tahlil etilgan.

Qurbonov xalqaro huquqning muammolarni hal qilishdagi strategik ahamiyatini taʼkidlaydi. U xalqaro huquqning global muammolarni, masalan, global isish, ekologik buzilish, terrorizm va iqtisodiy inqirozlarni hal qilishda muhim vosita ekanligini koʻrsatadi. Muallif, xalqaro kelishuvlar, shartnomalar va protokollar asosida davlatlar orasidagi munosabatlarning qanday mustahkamlanishini va ularning samarali ishlashini koʻrib chiqadi.

Shuningdek, asarda xalqaro huquqning barqaror taraqqiyotni taʼminlash, inson huquqlarini himoya qilish va xavfsizlikni mustahkamlashdagi rollariga alohida eʼtibor qaratiladi. Qurbonov xalqaro huquqning global muammolarga qarshi kurashishda davlatlar oʻrtasidagi hamkorlikni muvofiqlashtirishda muhim vosita boʻlishini taʼkidlaydi.

Kitobning asosiy fikri, xalqaro huquqning global muammolarga qarshi kurashishdagi katta ahamiyati va uning davlatlar oʻrtasidagi diplomatik hamkorlik va oʻzaro ishonchni mustahkamlashga qaratilgani. Qurbonov xalqaro huquqning barqaror va samarali ishlashini taʼminlash uchun uning har bir davlat uchun amalga oshirilishi zarur deb hisoblaydi [5].

Natijalar. Global muammolarni bartaraf etish, ayniqsa, ekologik, iqtisodiy va xavfsizlik masalalarini hal qilishda xalqaro kuchlarning birlashuvi katta ahamiyatga ega. Bunday hamkorlik, dunyo miqyosidagi turli tahdidlar va muammolarni samarali hal qilishda zarur vosita boʻlib xizmat qiladi. Quyidagi natijalar global muammolarni bartaraf etishda xalqaro kuchlar birlashuvining ahamiyatini koʻrsatadi:

Xalqaro hamkorlikning asosiy natijalaridan biri global xavfsizlikni taʼminlashda qoʻlga kiritilgan yutuqlar boʻlib, davlatlar va xalqaro tashkilotlar, masalan, BMT, NATO va INTERPOL kabi tuzilmalar oʻrtasida birlashish orqali terrorizm, transmilliy jinoyatchilik, kibernetik xavfsizlik va boshqa xavflarga qarshi samarali kurash olib boriladi. Bu esa xalqlarning xavfsizligini taʼminlashga yordam beradi.

Xalqaro hamkorlik orqali global iqtisodiy inqirozlarni bartaraf etish va rivojlanish jarayonlarini qoʻllab-quvvatlash mumkin. Xalqaro tashkilotlar, masalan, Jahon banki, Xalqaro valyuta jamgʻarmasi va Jahon savdo tashkiloti orqali iqtisodiy barqarorlikni taʼminlash, savdo munosabatlarini rivojlantirish, qashshoqlikni kamaytirish va barqaror rivojlanish uchun zarur chora-tadbirlar amalga oshiriladi.

Global iqlim oʻzgarishi, ekologik inqirozlar, suv resurslari va biologik xilma-xillikni saqlash kabi masalalar, xalqaro hamkorlikning samarali natijalaridan biridir. Parij iqlim shartnomasi kabi kelishuvlar global iqlim oʻzgarishini bartaraf etish va ekologik barqarorlikni taʼminlashda muhim ahamiyatga ega. Bu orqali mamlakatlar resurslardan samarali foydalanishga va tabiiy resurslarni saqlashga qaratilgan global tashabbuslarni amalga oshiradilar.

Xalqaro tashkilotlar, xususan, BMT va inson huquqlari boʻyicha xalqaro tashkilotlar orqali, global miqyosda inson huquqlarini himoya qilish, diskriminatsiyaga qarshi kurashish, taʼlim va sogʻliqni saqlash sohalarida ijtimoiy adolatni taʼminlash uchun birgalikda ishlash mumkin. Bu, oʻz navbatida, dunyo boʻylab yanada barqaror va adolatli jamiyatlar barpo etishga yordam beradi.

COVID-19 pandemiyasi global miqyosda xalqaro hamkorlikning ahamiyatini yana bir bor ko'rsatdi. Xalqaro hamkorlik va resurslarni birlashtirish orqali sog'liqni saqlash tizimlarining samarali ishlashini ta'minlash, vaksinalarni ishlab chiqish va ulardan samarali foydalanish masalalarida yutuqlar qo'lga kiritildi. Bu holat, kelajakda pandemiyalarga qarshi kurashishda hamkorlikning zarurligini isbotlaydi.

Xalqaro hamkorlik orqali diplomatik aloqalarni mustahkamlash va global tinchlikni saqlash uchun muhim qadamlar tashlanadi. Tinchlikni saqlash va qarama-qarshiliklarni bartaraf etish uchun xalqaro mexanizmlar, masalan, BMT Tinchlikni saqlash kuchlari va diplomatik muzokaralar orqali qator muvaffaqiyatlarga erishildi.

Muhokama. Global muammolarni bartaraf etishda xalqaro kuchlar birlashuvining ahamiyati, bugungi kunda nafaqat xalqaro siyosat, balki ijtimoiy, iqtisodiy va ekologik sohalarda ham markaziy o'rin tutadi. Dunyo miqyosidagi tahdidlar va muammolar, jumladan, iqlim o'zgarishi, iqtisodiy inqirozlar, xavfsizlikka tahdidlar va pandemiyalar kabi masalalar, faqat bir nechta davlatlarning kuchlari bilan hal qilinishi mumkin emas. Shuning uchun, global miqyosda xalqlar va davlatlar o'rtasidagi hamkorlik zarur. Xalqaro tashkilotlar, jumladan, BMT, Jahon Banki, Xalqaro Valyuta Jamg'armasi (IMF) va boshqa bir qator tashkilotlar, global masalalar yuzasidan birgalikda harakat qilishda muhim o'rin tutadi.

Xalqaro xavfsizlikni ta'minlash uchun davlatlar va xalqaro tashkilotlarning birlashuvi juda muhimdir. Terrorizm, transmilliy jinoyatchilik, kiberhujumlar va yadroviy tahdidlarga qarshi kurashish uchun faqat davlatlar o'rtasidagi kooperatsiya orqali muvaffaqiyatga erishish mumkin. BMT Tinchlikni saqlash kuchlari, NATO kabi tashkilotlar, davlatlar o'rtasida diplomatik va harbiy hamkorlikni rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunda, xalqaro tashkilotlarning muhim roli ularning neytral va global manfaatlarni himoya qilishdagi ishtirokidir.

Iqtisodiy muammolar global miqyosda o'zgarishlarga olib keladi va ular hamkorlikni taqozo qiladi. 2008-yildagi global moliyaviy inqiroz va COVID-19 pandemiyasi shuni ko'rsatdiki, birgalikda harakat qilish orqali iqtisodiy barqarorlikni saqlab qolish mumkin. Xalqaro tashkilotlar, xususan, Jahon Banki va Xalqaro Valyuta Jamg'armasi, rivojlanayotgan mamlakatlar uchun iqtisodiy yordamni tashkil etish, investitsiya oqimlarini boshqarish va barqaror rivojlanishni qo'llab-quvvatlashda katta rol o'ynaydi.

Iqlim o'zgarishi va ekologik inqirozlar butun dunyo uchun jiddiy tahdidga aylangan. Parij kelishuvining imzolanishi va bir qator davlatlar o'rtasidagi ekologik hamkorliklarning mustahkamlanishi shuni ko'rsatadi-ki, faqat xalqaro miqyosda birlashish orqali global iqlim inqiroziga qarshi samarali kurashish mumkin. Ekologik xavf-xatarlar, xususan, o'rmonlarning yo'qolishi, suv resurslarining kamayishi va qishloq xo'jaligiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar, barcha mamlakatlarning birgalikda harakat qilishini talab qiladi.

COVID-19 pandemiyasi global hamkorlikning naqadar zarur ekanligini yanada ravshan ko'rsatdi. Vaksinalar ishlab chiqilishida va ularni dunyo miqyosida tarqatishda xalqaro tashkilotlar, xususan, Jahon Sog'liqni Saqlash Tashkiloti (JST) va BMT ko'plab mamlakatlarga yordam berishdi. Pandemiyaning oldini olish va unga qarshi kurashishda davlatlar va xalqaro tashkilotlarning birlashuvi va resurslarni samarali taqsimlash juda muhim ahamiyatga ega edi.

Inson huquqlarini himoya qilishda ham xalqaro hamkorlikning o'рни katta. Xalqaro tashkilotlar, xususan, BMT va inson huquqlari bo'yicha tashkilotlar, global darajada diskriminatsiyaga qarshi kurashish va har bir insonning asosiy huquqlarini himoya qilishga

katta e'tibor qaratmoqda. Bunday tashkilotlarning faoliyati, inson huquqlari buzilishi holatlarini tezda aniqlash, javobgarlikka tortish va global jamiyatni bu borada ogohlantirishda yordam beradi.

Xalqaro diplomatiya orqali mamlakatlar o'rtasida nizolarni hal qilish va tinchlikni saqlash mumkin. Diplomatik aloqalar, xalqaro muzokaralar va kelishuvlar tinchlikni mustahkamlashda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Bunday diplomatik yondashuvlar, masalan, Koreya yarim orolida yuzaga kelgan mojaro yoki Erondagi siyosiy inqirozga qarshi kurashishda muvaffaqiyatga olib kelgan.

Xulosa. Global muammolarni bartaraf etishda xalqaro kuchlar birlashuvining ahamiyati jahon miqyosidagi muammolarga qarshi kurashishning samarali va zarur vositasidir. Bugungi kunda, iqlim o'zgarishi, terrorizm, iqtisodiy inqirozlar, pandemiyalar va xavfsizlikka tahdidlar kabi masalalar faqat davlatlar o'rtasida keng ko'lamli hamkorlik orqali hal etilishi mumkin. Xalqaro tashkilotlar, masalan, BMT, Jahon Banki, Xalqaro Valyuta Jamg'armasi va boshqa ko'plab tuzilmalar, davlatlararo diplomatiya va tinchlikni saqlashda katta rol o'ynaydi.

Xalqaro hamkorlikning natijalari quyidagi sohalarda yaqqol namoyon bo'ladi: global xavfsizlikni ta'minlash, iqtisodiy barqarorlik va rivojlanishni qo'llab-quvvatlash, ekologik inqirozlar va iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish, pandemiyalarni oldini olish va inson huquqlarini himoya qilish. Har bir global masala uchun davlatlar o'rtasidagi koordinatsiya, resurslar almashinuvi va birgalikda qarorlar qabul qilish tizimi samarali ishlaydi.

Shunday qilib, global muammolarni bartaraf etish uchun xalqaro kuchlar birlashuvi, dunyo miqyosida tinchlik, barqarorlik va rivojlanishni ta'minlashning muhim asosidir. Bu jarayonda, faqat davlatlar emas, balki xalqaro tashkilotlar, nodavlat tashkilotlar va jamoatchilik o'rtasidagi hamkorlik ham zarur.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. SH.Mirziyoyev. Biz birga kelajagimizni quramiz". Tom №1. 2017. "O'zbekiston".
2. R.Akhmedov. Jamiyatning shakllanishini ijtimoiy-falsafiy tahlili. 2024. Universal Publishing.
3. D. Sagdullaeva – "Jamiyat modernizatsiyalashuvining ijtimoiy-falsafiy tahlili" Farg'ona davlat universiteti jurnali. 2023-yil.
4. S.Mamaziyayev "Ijtimoiy tarmoqdan foydalanishning fiqhiys asoslari" 2023 y. "Journal of New Century Innovations" jurnali 32/1-soni
5. Manuel Castells. "The Rise of the Network Society" asari uning "The Information Age: Economy, Society, and Culture". birinchi kitob.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).